

ШКОЛА БІБЛІОТЕЧНОГО ЖУРНАЛІСТА

Школа бібліотечного журналіста – навчально-інноваційний проєкт, ініційований Харківською державною науковою бібліотекою імені В. Г. Короленка (ХДНБ) та адресований спеціалістам бібліотек. Проєкт започаткований 2013 р. за авторською ідеєю заступника директора з наукової роботи ХДНБ, кандидата наук із соціальних комунікацій Л. В. Глазунової. У

2008–2010 рр. викладач Харківської державної академії культури (ХДАК) Л. В. Глазунова розробила курс «Бібліотечна журналістика», що став теоретичною базою для підготовки та реалізації проєкту «Школа бібліотечного журналіста».

Головна мета проєкту – сприяння професійному розвитку бібліотекарів та створення позитивного іміджу бібліотек як сучасних креативних центрів доступу до інформації через генерування різного контенту з використанням цифрових сервісів.

Пілотний варіант проєкту було реалізовано в межах занять локальної школи бібліотечного журналіста для фахівців ХДНБ протягом 2013 р. У жовтні 2013 р. відбулися заняття Першої Всеукраїнської школи бібліотечного журналіста. У період 2013–2020 рр. проведено десять всеукраїнських (у т. ч. три в онлайн-форматі з міжнародною участю), п'ять регіональних, одна обласна, три локальні школи – всього 19 шкіл, а саме:

- Перша Всеукраїнська школа бібліотечного журналіста (21–24 жовтня 2013 р.)
- Друга Всеукраїнська школа бібліотечного журналіста (7–10 квітня 2014 р.)

- Третя Всеукраїнська школа бібліотечного журналіста (14–17 квітня 2015 р.)
- Четверта Всеукраїнська школа бібліотечного журналіста (19–23 квітня 2016 р.)
- П'ята Всеукраїнська школа бібліотечного журналіста (19–21 квітня 2017 р.)
- Шоста всеукраїнська школа бібліотечного журналіста (17–20 квітня 2018 р.)
- VII Всеукраїнська школа бібліотечного журналіста «Кросмедійна бібліотечна журналістика» (16–19 квітня 2019 р.)
- VIII Всеукраїнська (з міжнародною участю) онлайн-школа бібліотечного журналіста «Мультиплатформна бібліотечна журналістика. Інстаграм: базові навички» (14–30 квітня 2020 р.)
- IX Всеукраїнська (з міжнародною участю) онлайн-школа бібліотечного журналіста «Мультиплатформна бібліотечна журналістика. Інстаграм: базові навички» (15–30 червня 2020 р.)
- X Всеукраїнська онлайн-школа бібліотечного журналіста «Мультиплатформна бібліотечна журналістика. Інстаграм: базові навички» (25 серпня – 4 вересня 2020 р.)
- Перша регіональна школа бібліотечного журналіста (10–13 червня 2014 р.)
- Друга регіональна школа бібліотечного журналіста (17–20 листопада 2015 р.)
- Третя регіональна школа бібліотечного журналіста (22–25 листопада 2016 р.)
- Четверта регіональна школа бібліотечного журналіста (21–24 листопада 2017 р.)

- П'ята регіональна школа бібліотечного журналіста (27–30 листопада 2018 р.)
- Обласна школа бібліотечного журналіста (16–19 вересня 2014 р.)
- Локальні школи бібліотечного журналіста ХДНБ (січень – червень 2013 р., жовтень 2013 р., березень 2014 р.).

Керівник і модератор проєкту, тренер Школи – заступник директора з наукової роботи ХДНБ, кандидат наук із соціальних комунікацій Л. В. Глазунова. **Тренери проєкту** – фахівці ХДНБ: співробітники відділів науково-методичної роботи та науково-видавничого, кабінету бібліотекознавства імені Л. Б. Хавкіної, запрошені професійні журналісти, викладачі ЗВО, провідні бібліотечні фахівці України, випускники Школи.

Учасники Школи – бібліотекарі з усіх регіонів України (270 осіб) і Республіки Білорусь (169 осіб) з 81 бібліотеки різних систем і відомств (відомості станом на 01.12.2020 р.).

Проєкт набув визнання у колег завдяки креативній, доброзичливій атмосфері та можливості застосовувати здобуті навички і знання як у професійній діяльності, так і для творчого самовираження особистості.

Програма навчання сформована за двома основними напрямками – жанрова складова (інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні і гібридні жанри журналістики), генерування контенту та технологічні платформи і сервіси для бібліотечних медіапроєктів в цифровому та нонцифровому форматах.

Форми проведення занять – лекції, тренінги, професійні майстерні, подіумні дискусії, експрес-вишколи, експериментальні лабораторії, антиконференції, майстер-класи, вебінари, відео наживо, дистанційні курси. Обов'язкова складова навчання – виконання практичних завдань, тестування, робота в командах (конвергентна редакція, створення газети, подкасту тощо).

На замовлення колег також проводяться **заходи** з навчання основам журналістської майстерності для бібліотекарів Харкова та регіону.

У межах міжнародної професійної співпраці з 2017 р. проводяться онлайн-лекції для фахівців Республіки Білорусь: співробітників Президентської бібліотеки, слухачів Інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, студентів та викладачів Білоруського державного університету культури і мистецтв (БДУКіМ). У грудні 2019 р. на запрошення Ради молодих науковців БДУКіМ на базі університету проведено лекції, тренінги за тематикою школи, відбувся круглий стіл «Бібліотечна журналістика».

У 2020 р. як відповідь на карантинні обмеження заходи школи реалізовувалися онлайн: VIII, IX, X всеукраїнські школи проведено на платформі фейсбук (закриті групи), дистанційний курс «Журналістика у школі/Журналістика в бібліотеці: базові навички» на базі Дистанційної академії ВГ «Основа» (платформа MOODLe). X Всеукраїнська онлайн-школа відбулася у межах грантового проєкту [«Бібліотечний інтерактив: цифрові інструменти для освіти та саморозвитку»](#) за підтримки House of Europe (Дім Європи).

Основним результатом реалізації проєкту є опанування слухачами навичок написання журналістських текстів у різних жанрах, створення подкастів, газет з використанням сервісу Padlet (інтерактивна газета) та програми Publisher (верстка газети). Слухачам надається можливість ознайомитись з різними інтернет-сервісами для створення медійного контенту і платформами його розповсюдження (блогер, фейсбук, інстаграм).

За результатами роботи Школи започатковано професійні періодичні видання – «БібліоSPACE» (ХДНБ), «БібліоМолодь» (Молодіжна секція УБА), «Библиотерапевт» (Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету), «Бібліотечний РРяник» (Центральна бібліотека імені І. С. Тургенєва м. Харкова), «Техноbooka» (Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки), «Книжковий

Черв`ячок» (Центральна дитяча бібліотека Фрунзенського району Харкова), «Станіславка–News» (Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського), «БібліоПульс» (Одеська обласна універсальна наукова бібліотека).

Після закінчення навчання учасники отримують сертифікати. У межах кожної Школи підбиваються підсумки: визначаються призери у різних номінаціях, переможці відзначаються дипломами.

Інформаційний супровід проєкту здійснюється через блог «Школа бібліотечного журналіста» (публікація, експонування творчих робіт учасників у розділі «Творча полицка»), журнал «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика» (інформаційні звіти); актуалізується БД «Бібліотечна журналістика».

Навчально-методичне забезпечення здійснюється шляхом надання учасникам доступу до методичних матеріалів з вивчення курсу «Бібліотечна журналістика» в цифровому та нонцифровому форматах.

Координатор проєкту:

Глазунова Людмила Володимирівна,
заступник директора з наукової роботи ХДНБ ім. В. Г. Короленка, кандидат наук із соціальних комунікацій
Тел.: +38 (057) 731–11–01
e-mail: milaglazunova@gmail.com

libjournalist@gmail.com

Джерела

1. Бібліотечна журналістика [Текст] : метод. матеріали до курсу / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Харків. обл. від-ня (філ.) ВГО «Укр. бібл. асоц.» ; [уклад.: С. М. Миценко, Л. В. Глазунова]. – Харків : ХДНБ, 2015. – 285 с. : табл.

2. Глазунова, Л. В. Всеукраїнські школи бібліотечного журналіста: огляд роботи та враження учасників [Текст] / Л. В. Глазунова, А. А. Тіщенко // Бібл. форум України. – 2014. – № 3. – С. 64–69.

3. Глазунова, Л. В. Перші кроки бібліотечної журналістики / Л. В. Глазунова // Бібл. форум України. – 2013. – № 3. – С. 61.
4. Заведующие библиотек осваивали специальность библиотечного журналиста [Электронный ресурс] // Новости Харькова : информ. портал. – Электрон. текст. дан. – Харьков, 2015. – 16 февр. – URL: <http://lenta.kharkiv.ua/society/2015/02/16/76604.html> (дата обращения: 23.02.2015).
5. Косачова, О. О. Бібліотечна журналістика [Електронний ресурс] / О. О. Косачова // Бібліотечна енциклопедія Харківщини : регіон. корпорат. проєкт / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. – Електрон. дані. – Харків, 2017. – Бібліогр. наприкінці ст. – URL: <http://libenc.korolenko.kharkov.com/bibliotechna-enciklopediya/bibliomarketing/15.html> (дата звернення: 4.04.2017). – Назва з екрана.
6. Круглый стол «Библиотечная журналистика» [Электронный ресурс] // Президентская библиотека Республики Беларусь : сайт. – Электрон. дан. – Минск, 2019. – 11 дек. – URL: <https://www.preslib.org.by/news/type1/kruglyi-stol-bibliotechnaya-zhurnalistika> (дата обращения: 16.01.2020).
7. Кудряшев, М. Поисковая оптимизация текстов сайта библиотеки : доклад [Электронный ресурс] / М. Кудряшев // UAmедwed.com. Берлога украинского MedweДя. – Электрон. текст. дан. – 2013. – 30 окт. : цв.ил. – URL : <http://www.uamedwed.com/rasnoe/poiskovaya-optimizaciya-tekstov-sajta-biblioteki.html>. (дата обращения: 2.12.2013).
8. Мастера библиотечного дела повышали квалификацию [Электронный ресурс] // Новости Харькова : информ. портал. – Электрон. текст. дан. – Харьков, 2015. – 16 февр. – URL: <http://lenta.kharkiv.ua/culture/2015/02/16/76607.html> (дата обращения: 23.02.2015).
9. Польова, В. Магія фотографії від харківського фотожурналіста Володимира Оглобліна [Електронний ресурс] / В. О. Польова// Молодіжна секція Укр. бібл. асоц. . – Електрон. текст. дані. – 2014. – 10 квіт. : фото. – URL: http://molod.uba.org.ua/2014/04/blog-post_10.html (дата звернення: 16.04.2014).

10. Сафонова, В. Школа бібліотечного журналіста Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка / В. Сафонова // Бібл. форум України. – 2013. – № 4. – С. 25–27.

11. Сафонова, В. В. Проект триває. Перша Регіональна школа бібліотечного журналіста / В. В. Сафонова // Бібл. форум України. – 2014. – № 4. – С. 55–57.

12. Сахарова, М. Бібліотекарі підкорюють журналістику [Електронний ресурс] / М. Сахарова // БібліоМолодь : бюл. Укр. Бібл. Асоц. – 2014. – № 1, квіт. – С. 2 : фото. – URL: http://issuu.com/molod.uba/docs/bibliomolod_1_2014 (дата звернення : 8.05.2014).

13. Тіщенко, А. А. Школа бібліотечного журналіста у Харкові / А. А. Тіщенко // Молодіжна секція Укр. бібл. асоц. – 2013. – 12 листоп. : фото. – URL: <http://molod.uba.org.ua/2013/11/blog-post.html> (дата звернення: 24.03.2014).

14. Фініш «Марафону непересічних бібліотечних ідей–2013» [Електронний ресурс] // Бібл. автобан : блог програми «Бібліоміст». – Електрон. текст. дані. – 2013. – 26 верес. : іл. – URL: <http://bibliote4nyj-autoban.blogspot.com/2013/09/2013.html>. – (дата звернення: 2.12.2013).

Гіперпосилання

- База даних «Бібліотечна журналістика» – <http://korolenko.kharkov.com/cgi-bin/wcatalog/irbis?LNG=uk&C21COM=F&I21DBN=JLIB&P21DBN=JLIB&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR=20>.
- Блог «Школа бібліотечного журналіста ХДНБ ім. В. Г. Короленка» – <http://journalist-library.blogspot.com/> ;
- Творча полицка – http://journalist-library.blogspot.com/p/blog-page_3693.html ;
- Дошка виконаних завдань учасників П'ятої Всеукраїнської школи бібліотечного журналіста» – <https://padlet.com/libjournalist/5libschool> ;
- «Библиотерапевт» – <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioterapevt-2016>
- «БібліоSPACE» – http://www.slideshare.net/libjournalist?utm_campaign=profiletracking&utm_medium=sss&utm_source=ssslideview;
- «БібліоМолодь» – <https://issuu.com/molod.uba>;

- «БібліоПульс» – http://metodistodessa.blogspot.com/p/blog-page_1.html;
- «Бібліотечний РРяник» – http://biblioteka-turgeneva.edu.kh.ua/poslugi_biblioteki/bibliotechnij_pryanik/;
- «Книжковий Черв`ячок» – <http://ru.calameo.com/accounts/4344557>;
- «Станиславка–News» – <http://mtlib.org.ua/novini/gazeta.html>;
- «Технобоока» – <http://lib.nure.ua/texbook>.

**Глазунова Людмила Володимирівна,
Сафонова Вікторія Володимирівна,
Вірютіна Катерина Миколаївна**

*Статтю створено: 25.11.15
Оновлено 01.12.20*